

Total number of printed pages-7

1 (Sem-2) SAN

2025

SANSKRIT

Paper : SAN0200104

(Functional Sanskrit and Yoga)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

**The figures in the margin indicate
full marks for the questions.**

Answer **either** in English **or** in Sanskrit.

UNIT-I

(Sanskrit Conversation)

Marks : 5

1. Draw a pen picture of the conversation between two friends *either* on the importance of Sanskrit *or* on Global warming. (Use **ten** small Sanskrit sentences) 5

संस्कृतस्य गुरुत्वम् अथवा विश्वे उष्णताधिक्यम् इति विषयम्
अधिकृत्य मित्रद्वयस्य मध्ये जातं कथोपकथनं लेखनेन विरचयतु।
(दश-संख्यकेन संक्षिप्तसंस्कृतवाक्येन)

B02FN 0047

Contd.

UNIT-II

(*Subhāṣitas* : From the works of Kālidāsa,
Bhavabhūti and Śriharṣa)

Marks : 10

2. Answer **any one** of the following : 10

अधस्तनेषु प्रश्नेषु एकस्य उत्तरं देयम् :

(a) Explain the importance of the subhāṣitas in the formation of character of the learners.

शिक्षार्थीजनानां चरित्रनिर्माणे सुभाषितानां किं गुरुत्वमस्ति तद्विषये व्याख्यायताम्।

(b) Quote from your memory *four* subhāṣitas from Raghuvamśa and explain their meaning.

रघुवंशतः सुभाषितचतुष्कं लिखित्वा तदर्थव्याख्या करणीया।

(c) Explain the following :

व्याख्यायताम् :

(i) भवितव्यानां द्वाराणि भवन्ति सर्वत्र।

(ii) आपरितोषाद् विदुषां न साधु मन्ये प्रयोगविज्ञानम्।

UNIT-III

(Introduction to Yoga)

Marks : 25

3. Answer the following in brief : 1×3=3

अधस्तनानां प्रश्नानाम् उत्तरम् अतिसंक्षेपेण देयम् :

(a) How many chapters are there in the योगसूत्र ?

योगसूत्रे कति अध्यायाः सन्ति ?

(b) What समास is used in the word योगसूत्रम् ?

योगसूत्रम् इति पदे कः समासोऽस्ति ?

(c) How many सूत्रs are there in the first chapter of the योगसूत्र ?

योगसूत्रगते प्रथमाध्याये कति सूत्राणि वर्तन्ते ?

4. What is the meaning of the term अनुशासनम् in the statement 'अथ योगानुशासनम्'? 2

'अथ योगानुशासनम्' इति वाक्ये अनुशासनपदस्य कोऽर्थः ?

5. Write short notes on **any two** of the following : 5×2=10

अधोलिखितेषु पदद्वयस्य विषये संक्षिप्तां टिप्पणीं लिखतु :

योगः, पतञ्जलिः, दृढभूमिः, पुरुषः।

6. Answer **any one** of the following : 10

अधस्तनयोः एकस्य उत्तरं लिखतु :

(a) Explain :

व्याख्यायताम् :

अभ्यासवैराग्याभ्यां तन्निरोधः। तत्र स्थितौ यत्नोऽभ्यासः।

(b) Explain the importance of अष्टाङ्गिकयोग in present time.

आधुनिककाले अष्टाङ्गयोगस्य गुरुत्वम् आलोचयतु।

UNIT-IV
(Refinement of Behaviour)

Marks : 20

7. Answer the following questions in brief :

1×5=5

अधस्तनानां प्रश्नानाम् उत्तरं संक्षेपेण प्रदेयम् :

(a) Who asks the questions in the Gītā?

गीतायां प्रश्नकर्ता कः ?

(b) To which Parvan of the Mahābhārata the Gītā does belong?

महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि गीता अस्ति ?

(c) Who is referred to by the term भगवान् in Gītā?

गीतायां 'भगवान्' इति पदेन कः सूच्यते ?

(d) Gītā is also called an upaniṣad.

(Write True or False)

गीता उपनिषद् इत्यपि कथ्यते।

(शुद्धम् अशुद्धं वा लिखतु)

(e) To which school of philosophy does Gītā belong ?

कस्मिन् दर्शने गीतायाः अन्तर्भावोऽस्ति ?

8. Write short notes on **any five** from the following : 2×5=10

अधस्तनेषु पञ्चकस्य विषये संक्षिप्ता टिप्पणी लेखनीया :

ज्ञानयोगः, ध्यानयोगः, कर्मयोगः, भक्तियोगः, अकर्मकृत्, लोकः, प्रकृतिजाः गुणाः।

9. Explain **any one** of the following : 5

अधस्तनयोः एकस्य व्याख्या करणीया :

(a) नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः।

शरीरयात्रापि च ते न प्रसिद्ध्येदकर्मणः॥

(b) अन्नाद् भवन्ति भूतानि पर्जन्यादन्नसम्भवः ।

यज्ञाद् भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः ॥